
บทที่ 6

แนวทางการพัฒนาข้อมูลสำหรับอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ 3 สาขา ของประเทศไทย

6.1 การพัฒนาข้อมูลอุตสาหกรรม 3 สาขา ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมสร้างสรรค์หลัก

นอกจากการจัดเก็บข้อมูลอุตสาหกรรมสร้างสรรค์จำนวน 12 สาขาดังที่ได้กล่าวในบทที่ 4 นั้น ขอบเขตของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของประเทศไทยที่กำหนดโดย สศช. ตามที่กำหนดไว้เดิมจะรวมถึงอุตสาหกรรมอีก 3 สาขาที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของประเทศไทย ประกอบด้วย

- 1 การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism)
- 2 การแพทย์แผนไทย (Thai Traditional Medicine)
- 3 อาหารไทย (Thai Food)

อย่างไรก็ดี ผลการศึกษาทบทวนกรอบแนวคิดและขอบเขตอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในข้างต้น มีข้อสรุปว่าอุตสาหกรรมทั้งสามสาขาดังกล่าวเป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ไม่ได้มีองค์ประกอบของความเป็นอุตสาหกรรมสร้างสรรค์อย่างแท้จริงในขณะที่ยังขาดข้อมูลพื้นฐาน (Basic Data) ของทั้งสามสาขาอุตสาหกรรมยังพบจุดอ่อน ซึ่งจะเป็นข้อจำกัดที่ทำให้ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ในทางปฏิบัติที่สามารถสะท้อนถึงความสำเร็จของสามสาขาอุตสาหกรรมอย่างแท้จริง และที่ผ่านมาไม่เคยมีจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบรหัส TSIC ซึ่งต่างกับอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ 12 สาขาที่เคยมีการจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบรหัส TSIC มาแล้ว นอกจากนั้น ประเทศไทยยังไม่มีข้อกำหนดขอบเขตที่ชัดเจนของอุตสาหกรรมทั้งสามดังกล่าวที่แสดงถึงการเป็นอุตสาหกรรมสร้างสรรค์อย่างแท้จริง จึงขอสรุปประเด็นการศึกษาเบื้องต้นของทั้ง 3 อุตสาหกรรม รวมถึงจุดอ่อน และอุปสรรคของการกำหนดขอบเขตอุตสาหกรรมสร้างสรรค์สำหรับ 3 สาขานี้ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาขอบเขต “ความสร้างสรรค์” ของสาขาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การแพทย์แผนไทย และอาหารไทย และเป็นแนวทางในการศึกษาจัดเก็บข้อมูลในโครงการระยะต่อไป

6.1.1 สาขาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism)

จากการพิจารณาองค์ประกอบของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือ

- 1) การตั้งอยู่บนสินทรัพย์ทางวัฒนธรรม 2) การตั้งอยู่บนพื้นฐานของนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์

และ 3) การนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ พบว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตั้งอยู่บนสององค์ประกอบหลักคือสินทรัพย์ทางวัฒนธรรมและการนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ หากแต่องค์ประกอบด้านการใช้นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้นยังไม่มี ความชัดเจน อาทิ ชุมชนหรือสถานที่ท่องเที่ยวได้มีการใช้ความคิดสร้างสรรค์อย่างไรในการรังสรรค์รูปแบบของการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมและบริการทางการท่องเที่ยวที่นำไปสู่รูปแบบใหม่ มีการสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวที่แปลกใหม่เพื่อต่อยอดจากสินทรัพย์ทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในปัจจุบัน หรือมีการใช้นวัตกรรมที่นำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มและรายได้ทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้อย่างไร จึงสรุปได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้นมีอุตสาหกรรมสร้างสรรค์หลัก (Core creative industry) อย่างแท้จริง แต่เป็นเพียงอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Related industry) เท่านั้น

ทั้งนี้ ได้มีการศึกษาทบทวนนิยามของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในปัจจุบัน เพื่อสร้างความเข้าใจถึงแนวคิดและลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สามารถบ่งชี้การท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรม ออกจากการท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ ได้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม และเป็นแนวทางแก่ภาครัฐในการจัดทนายโยบายเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาความหมายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่กำหนดโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) จากวารสาร Green Tourism – Amazing Thailand ซึ่งอธิบายว่า “Cultural and agro tourism aims to show traditions, values and lifestyles of indigenous communities by inviting tourists to join rural people in their everyday lives” “Many of these projects have been successful in allowing rural residents to maintain their traditional skills, gain income from their activities, pursue their lives in their local areas, and preserve their cultural heritage” ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับการเรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน และในขณะเดียวกันก็เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ให้เกิดความยั่งยืนอีกด้วย

อย่างไรก็ดี ททท.ยังมิได้ระบุขอบเขตความสร้างสรรค์ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กล่าวคือยังมิได้มีการระบุว่า แหล่งท่องเที่ยวที่ใดนับเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หรือกิจกรรม สินค้า และบริการในการท่องเที่ยวนับเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อาทิเช่น การท่องเที่ยวที่เน้นการบริโภคอาหารไทยนับเป็นการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของอาหารหรือไม่ อย่างไร เป็นต้น

ถึงแม้จะไม่มีกรอบขอบเขตความสร้างสรรค์ในทางปฏิบัติและเป็นรูปธรรมนั้น ททท.ได้หยิบยกตัวอย่างการท่องเที่ยวที่นับว่าเป็นส่วนหนึ่งในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ การท่องเที่ยวที่ไร้ปลุกชาติดอยแม่สลอง จ.เชียงราย ซึ่งเป็นแหล่งการเรียนรู้วิถีการปลูกใบชา การเก็บเกี่ยว และศิลปะด้าน

การชงชาจากแหล่งชุมชน หรือการท่องเที่ยวที่อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นแหล่งการปลูกและ
ทอดฝ้ายอันมีเอกลักษณ์ของภาคเหนือ เป็นต้น จึงกล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยว
ที่ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประสบการณ์และการเรียนรู้จากชุมชนท้องถิ่น
ทั้งในการเรียนรู้ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา วัฒนธรรม อันเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนนั้นๆ ซึ่งองค์ประกอบ
เหล่านี้จะเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาสถานที่ท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรม
อย่างแท้จริงต่อไป

ที่ปรึกษาจึงได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับนิยามการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยองค์กร
UNESCO และองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ถอดความการ
ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นภาษาไทย โดยที่ปรึกษาพบว่าคำนิยามของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ
ททท.นั้นมีความใกล้เคียงกับนิยามการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่กำหนดโดย UNESCO เป็นอย่างมาก

คำนิยามการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยองค์กร UNESCO – “Creative Tourism” is tourism
related to community development for a sustainable way of life. The activities provided had to
be harmonious and connected to history, culture and way of life in terms of learning and
experience. Tourists gain experience and knowledge from the real life of the communities they
visit. Additionally, communities had to set creative tourism as a tool for maintaining

- 1) Innovations for in-house tourism
- 2) Benefits to communities in terms of economy and sustainable development

โดยองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้หยิบยกลิขิตนิยามการ
ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของ UNESCO ว่าเป็น “การท่องเที่ยวที่มีจุดประสงค์สอดคล้องกับแนวทางการ
พัฒนาชุมชนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินชีวิตของชุมชน โดยจัดกิจกรรม การท่องเที่ยว
อย่างกลมกลืนและสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ตลอดจนวิถีต่างๆ ในชุมชน ในเชิงของการเรียนรู้
และการทดลอง เพื่อให้ได้มาซึ่งประสบการณ์จากสิ่งที่มีอยู่และเป็นอยู่จริงในชุมชน นอกจากนั้น ชุมชน
จะต้องสามารถใช้การจัดการท่องเที่ยวสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือในการรักษาความสมดุลระหว่าง

- 1) การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวภายในชุมชน
- 2) ชุมชนจะได้รับผลประโยชน์ ทั้งในรูปแบบที่เป็นผลประโยชน์ตอบ แทนอิงตามระบบทุนนิยม
และในรูปแบบความยั่งยืนของการพัฒนาในชุมชน”

ทั้งนี้ ที่ปรึกษาขอเสนอให้นิยามของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้นเป็นไปตามการกำหนดของ ททท. ในช่วงต้น และที่ปรึกษาขอเสนอแนะประเด็นพิจารณาเพื่อกำหนดขอบเขตของการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมอย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

- ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์อย่างชัดเจนว่า แหล่งท่องเที่ยวใดที่ถือว่าเป็นแหล่งการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมโดยแท้จริง อาทิ การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่นับว่าเป็นมรดกแห่งชาติ หรือ ของโลก เช่น โบราณสถาน วัดวาอาราม หรือ พระราชวังต่างๆ การท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น
- ควรมีการกำหนดสินค้าและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างชัดเจนว่า สินค้าและ กิจกรรมการท่องเที่ยวใดที่นับว่าเป็นสินค้าและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

หากสามารถกำหนดขอบเขตที่บ่งชี้องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีความเป็น รูปธรรม และชัดเจนได้แล้ว จึงจะทำให้สามารถจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานได้ หรือสามารถที่จะประเมินสัดส่วน ที่สะท้อนถึงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีความสร้างสรรค์ได้อย่างแท้จริง เช่น ข้อมูลในมิติจำนวนผู้ ประกอบกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รายได้จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จำนวนนักท่องเที่ยวที่มี จุดประสงค์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นต้น

จากการศึกษาเบื้องต้นสามารถสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้นไม่ใช่อุตสาหกรรม สร้างสรรค์หลัก แต่เป็นเพียงอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง (Related) เท่านั้น เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมเป็นการส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ทางวัฒนธรรมชุมชนผ่านการท่องเที่ยว แต่ยัง ขาดองค์ประกอบในด้านการประยุกต์ใช้ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมเพื่อนำไปสู่กิจกรรม ผลิตภัณฑ์ และบริการการท่องเที่ยวใหม่ๆ ที่มีมูลค่าเพิ่ม อย่างไรก็ตาม หากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีการผนวก ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมทางการท่องเที่ยว อาทิ มีการผนวกการออกแบบทางการบริการ (Service Design) ในการท่องเที่ยว มีรูปแบบ (Model) ทางการท่องเที่ยวที่มีการบริหารจัดการการเรียนรู้ (Knowledge management) และสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ๆ และสร้างความมีส่วนร่วมจากชุมชนได้อย่างเป็นระบบ และมีการจัดแบ่งประเภทแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมท่องเที่ยวในเชิง วัฒนธรรมอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม พร้อมมีองค์ประกอบของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ทั้งสามด้าน อย่างครบถ้วน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจึงจะสามารถบรรจุอยู่ในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ได้

6.1.2 สาขากายการแพทยแผนไทย (Thai Traditional Medicine)

การแพทยแผนไทย ไมใชอุตสาหกรรรมสร้าสรรรค์หลัก หากแต่เป็นอุตสาหกรรรมที่เกี่ยวข้งกับอุตสาหกรรรมสร้าสรรรค์ ทั้งนี้เนื่องจาก ขอบเขตของการแพทยแผนไทยมีความคลุมเครืออันเกิดจากการที่อุตสาหกรรรมแพทยแผนไทยประกอบด้วยกิจกรรมหลายประเภท อาทิ เกษักรรรมไทย สมุนไพรไทย การผดุงครรภไทย เป็นต้น ซึ่งในบางกิจกรรมของการแพทยแผนไทยนี้ขาดองค์ประกอบด้านการใช้ความคิดสร้าสรรรค์หรือการใช้นวตกรรรม อันเป็นหัวใจสำคัญของอุตสาหกรรรมสร้าสรรรค์

ทั้งนี้ ได้มีการทบทวนนินยามของการแพทยแผนไทยเพื่อเสริมสร้าสรรรค์ความเข้าใจ แนวคิด และขอบเขตของอุตสาหกรรรม ซึ่งสถาบันการแพทยแผนไทย ได้ให้คำจำกัดความของ “การแพทยแผนไทย” ดังนี้

“ปรัชญา องค์ความรู้ และวิธีการปฏิบัติ เพื่อการดูแล สุขภาพและการบำบัดรักษาโรค ความเจ็บป่วยของประชาชนไทยแบบดั้งเดิม สอดคล้องกับขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมแบบไทยและวิถีชีวิตแบบไทย วิธีการปฏิบัติของการแพทยแผนไทยประกอบด้วยการใช้สมุนไพร (ด้วยการต้ม การอบ การประคบ การปั้นลูกกลอน เป็นอาทิ) หัตถบำบัดการรักษาระดุกแบบดั้งเดิม การใช้พุทธศาสนา หรือพิธีกรรรมเพื่อดูแลรักษาสุขภาพจิต การคลอด การดูแลสุขภาพแบบไทยเดิมและธรรมชาติบำบัด ซึ่งได้จากการสะสมและถ่ายทอดประสบการณ์อย่างเป็นระบบ โดยการบอกเล่า การสังเกต การบันทึกและการศึกษาผ่านสถาบันการศึกษาด้านแพทยแผนไทย...”

จากคำจำกัดความของการแพทยแผนไทยดังกล่าวข้างต้น ที่ปรึกษาฯ สามารถสรุปการวิเคราะห์หมวดหมู่ของกิจกรรมที่มีความหลากหลาย ซึ่งอาจอยู่ภายใต้การแพทยแผนไทย ได้แก่

- การให้บริการด้านการตรวจ วินิจฉัย บำบัด หรือป้องกันโรคเพื่อหาสาเหตุของการเกิดโรค หรือการส่งเสริมฟื้นฟูสุขภาพของมนุษย์ ตามทฤษฎีและหลักการของการแพทยแผนไทย โดยอาศัยความรู้หรือตำราที่ได้ถ่ายทอดและสืบต่อกันมา
- เกษักรรรมไทย ซึ่งหมายถึงการเตรียมการผลิตยาแผนไทย
- การประดิษฐ์อุปกรณ์ และเครื่องมือทางการแพทยตามทฤษฎีและหลักการของการแพทยแผนไทย
- การผดุงครรภไทย (หมอดำแย) ทั้งในการดูแลสุขภาพมารดาและทารกตั้งแต่ก่อน ระหว่าง และหลังคลอด

- การให้บริการนวดแผนไทย และสปา
- ผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยและสปา เป็นต้น

จากขอบเขตที่หลากหลาย และกิจกรรมบางประเภท อาทิ การตรวจวินิจฉัยตามทฤษฎีแพทย์แผนไทย การผดุงครรภ์ไทย ที่ขาดองค์ประกอบด้านความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรมดังกล่าวทำให้สรุปได้ว่าการแพทย์แผนไทยเป็นเพียงอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมสร้างสรรค์หลักเท่านั้น โดยที่ปรึกษามีข้อเสนอแนะว่าหากจะบรรจุการแพทย์แผนไทยเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ควรมีการกำหนดขอบเขตกิจกรรมของการแพทย์แผนไทยอย่างเป็นรูปธรรมว่ากิจกรรมใดเป็นความคิดสร้างสรรค์โดยแท้จริง และต้องมีการแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า เหตุใดการแพทย์แผนไทยจึงมีลักษณะเชิงสร้างสรรค์กว่าการแพทย์ปัจจุบัน

6.1.3 สาขาอาหารไทย (Thai Food)

อุตสาหกรรมอาหารไทยมิใช่อุตสาหกรรมสร้างสรรค์หลักโดยตรง แต่เป็นเพียงอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเท่านั้น เนื่องจากอุตสาหกรรมอาหารไทยมีขอบเขตที่คลุมเครือ และขาดความชัดเจนที่แสดงถึงการสร้างสรรค์ หรือประกอบด้วยกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์อย่างแท้จริง โดยพบว่ากระบวนการผลิต แปรรูป และบริโภคสินค้าอาหารในเบื้องต้นยังไม่ใช่กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ และในปัจจุบันยังไม่มีข้อสรุปของการกำหนดขอบเขตที่ชัดเจนว่า อาหารไทยประเภทใดที่ถือว่าเป็นอาหารไทยเชิงสร้างสรรค์ อาทิ

- อาหารสำเร็จรูปที่พร้อมรับประทาน (Ready-to-eat) เช่น ส้มตำแช่แข็งในบรรจุภัณฑ์ที่สามารถนำเข้าเตาไมโครเวฟและสามารถรับประทานได้ทันที หรืออาหารกระป๋อง และผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปอื่นๆ เป็นต้น จะถูกจัดให้เป็นอาหารไทยเชิงสร้างสรรค์หรือไม่
- อาหารเชิงผสมผสานระหว่างอาหารไทยและอาหารต่างประเทศ (Fusion Food) นับเป็นอาหารไทยเชิงสร้างสรรค์หรือไม่
- อาหารไทยจะหมายถึงการจัดเก็บข้อมูลผู้ประกอบการอาหารไทยตามขนาดของกิจการหรือไม่ เช่น อาหารไทยที่จำหน่ายตามข้างถนน (Street Food) หรือร้านอาหารไทยที่เป็นที่รู้จักสำหรับชาวต่างชาติ (Thai Restaurants) เช่น ร้านอาหารย่านหญิง บ้านขนิษฐา สาโมนิค คร้ามลลิกา เป็นต้น

จากขอบเขตที่มีความหลากหลายดังกล่าว ที่ปรึกษาฯ จึงมีความเห็นว่า ควรมีการกำหนดขอบเขตของอาหารไทยเชิงสร้างสรรค์ให้ชัดเจนเช่นเดียวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการแพทย์แผนไทย เพื่อทำการศึกษาต่อไปว่า จากขอบเขตของอุตสาหกรรมอาหารไทยเชิงสร้างสรรค์นั้น มีองค์ประกอบของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ทั้งสามประการครบถ้วนหรือไม่ อย่างไร และมีความสร้างสรรค์กว่าอาหารประเภทอื่นๆ เช่น ผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป อาหารฟิวชั่น อาหารที่ผลิตขึ้นมาสำหรับผู้บริโภคเฉพาะกลุ่ม (อาทิ อาหารมังสวิรัต อาหารที่ปรุงแต่งขึ้นสำหรับผู้บริโภครักสุขภาพ) อย่างไร

เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการจัดเก็บข้อมูลต่อไป ทั้งนี้ ที่ปรึกษาขอเสนอกรอบการจัดเก็บข้อมูลสำหรับ 3 อุตสาหกรรม ดังต่อไปนี้

6.2 กรอบการพัฒนาข้อมูลอุตสาหกรรม 3 สาขาต่อไป

- 1) กำหนดองค์ประกอบและขอบเขต “ความสร้างสรรค์” ที่ชัดเจนของแต่ละอุตสาหกรรม
- 2) คัดเลือกสินค้าและ/หรือบริการสร้างสรรค์ในแต่ละสาขาอุตสาหกรรม
- 3) ระบุบุคลากรและ/หรือหน่วยงาน/สถานประกอบการที่สำคัญ (Key players) ในแต่ละสาขาอุตสาหกรรมตลอดห่วงโซ่อุปทาน
- 4) จัดเก็บข้อมูลทั้งในระดับปฐมภูมิและทุติยภูมิ โดยมีการสำรวจสถิติตามรายอุตสาหกรรม และการสำรวจปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐ
- 5) ทำการประมวลและวิเคราะห์ผลข้อมูล โดยอาศัยหลัก Diamond Model
- 6) จัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมแต่ละสาขา